

Sygn. akt V CK 211/05

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Strus (sprawozdawca)

SSN Maria Grzelka

w sprawie z powództwa "B(...)" Spółki z o.o. w W.
przeciwko Kopalniom "S(...)" Spółce Akcyjnej w N. o zapłatę, po rozpoznaniu na
rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 26 października 2005 r., kasacji strony powodowej od
wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 grudnia 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

**oddala kasację i zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1200 (tysiąc
dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.**

Uzasadnienie

Spór między stronami dotyczy wynagrodzenia żądanego przez Spółkę z o.o. „B(...)” za wykonane roboty remontowe w charakterze podwykonawcy niewystępującego w sprawie wykonawcy - Przedsiębiorstwa Budowlanego „M(...)” Spółki z o.o. Inwestorem (w umowie określany mianem zamawiającego) była Kopalnia „S(...)” S.A. w Ż. Umowa wykonawcy z podwykonawcą "o remont torowiska suwnicy" nr (...) została zawarta 21 marca 2003 r. W tym samym dniu doszło do zawarcia odrębnej umowy przelewu wierzytelności z udziałem wszystkich trzech wymienionych wyżej podmiotów, w której Spółka M(...) została określona mianem cedenta, powodowa

spółka z o.o. B.(...) mianem cesjonariusza a inwestor, tj. Kopalnia S.(...) S.A. mianem zamawiającego.

Przedmiotem przelewu dokonywanego tą umową była „wierzytelność przysługująca Cedentowi z tytułu wykonania remontu konstrukcji żelbetowej suwnicy oraz remontu torowiska wg umowy (...) z dn. 25.09.2002 r. do kwoty 73.200 zł brutto, zawartej z Zamawiającym, stanowiącej część wynagrodzenia przysługującego Cedentowi, która to będzie stanowiła wynagrodzenie Cesjonariusza z tytułu realizowania umowy (...) z dn. 21.03.2003 r. na wykonanie torowiska suwnicy”.

Powodowa spółka – cesjonariusz oświadczyła, że przyjmie te wierzytelności. Zapłata na rzecz powoda na jego rachunek bankowy miała nastąpić w terminie 30 dni od doręczenia faktury Spółce M.(...). Cedent i zamawiający oświadczyli nadto, że zamawiającemu nie przysługują żadne roszczenia podlegające potrąceniu.

Powodowa Spółka w dniu 31 maja 2003 r. wystawiła fakturę Przedsiębiorstwu Budowlanemu „M.(...)” na kwotę 33.073 zł, po upływie terminu 30 dni wezwała inwestora do zapłaty tej kwoty powołując się na umowę przelewu wierzytelności i wreszcie wystąpiła z powództwem o zasądzenie tej kwoty od inwestora.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego na rzecz powodowej spółki, pozwana: Kopalnie S.(...) spółka z o.o. zarzucała bezzasadność roszczenia ze względu na zapłacenie przez nią wszystkich należności i powstanie stanu nadpłaty na rzecz wykonawcy Spółki „M.(...)”.

Uwzględniając powództwo Sąd Okręgowy stwierdził, że powód wywiązał się z powierzonego mu zadania, gdyż roboty zostały odebrane w dniu 30 maja 2005 r. Ważność umowy przelewu wierzytelności nie budziła wątpliwości, wobec tego pozwana stała się dłużnikiem powoda i mogła zwolnić się z zobowiązania tylko przez spełnienie świadczenia. Stwierdzając, że po dniu podpisania umowy tj. 21.03.2003 r pozwana stała się „de facto” dłużnikiem powoda Sąd Okręgowy nie wskazał jednak w uzasadnieniu bliżej stosunku zobowiązaniowego.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji pozwanej zmienił wyrokiem z 20 grudnia 2004 r. orzeczenie sądu pierwszej instancji i oddalił powództwo orzekając o kosztach procesu na rzecz strony pozwanej. Oceniając umowę z 21 marca 2003 r. sąd odwoławczy stwierdził, że spółka M.(...) przelała wierzytelność służącą jej w stosunku do pozwanej z tytułu wykonania umowy o generalne wykonawstwo na poczet przyszłego wynagrodzenia strony powodowej jako podwykonawcy. Roszczenie strony powodowej w chwili jej zawierania jeszcze nie istniało, więc mogło się stać wymagalne

dopiero po wykonaniu przez powodową spółkę robót zamówionych przez cedenta. Z treści umowy nie wynika, czy w chwili jej zawierania istniała wierzytelność cedenta wobec pozwanej strony czy też była to wierzytelność przyszła. Kwestia ta ze względu na stanowisko pozwanej zaprzeczające istnienia wierzytelności wymagało udowodnienia przez powoda, czego strona powodowa nie dokonała. Sąd Apelacyjny stwierdził również, że umowa z 21 marca 2003 r. nie daje podstaw do uznania jej za przejęcie przez pozwaną długu cedenta wobec powodowej spółki.

Od tego wyroku kasację wniosła strona powodowa. Przytaczając jako podstawę naruszenie przepisów postępowania (art. 233 § 1 k.p.c., art. 229 i 382 k.p.c.) zarzuciła poczynienie ustaleń sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym i ustalenie, że nie wykazano istnienia wierzytelności cedenta, mimo że odbiór robót w dniu 24 kwietnia 2003 r. wartości 24.400 zł potwierdzał istnienie tej wierzytelności. Skarżąca powołuje się na pominięcie przez Sąd drugiej instancji pisma spółki "M.(...)" z 30 maja 2003 r. kierowanego do pozwanego, w którym zawiadamia o wykonaniu części prac wykonanych przez powoda i dokonaniu ich odbioru przez cedenta oraz zgłoszeniu ich do odbioru przez pozwanego. Wskazuje, że pozwany płacił innym podmiotom wskazanym przez cedenta (przelewy z 19 maja 2003 r.) wbrew umowie cesji, a Sąd Apelacyjny pominął te dowody.

Zarzuca też naruszenie art. 332 § 1, art. 328 § 2 i 233 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. przez nierozpoznanie wniosku o orzeczenie na podstawie art. 405 k.p.c. mimo wykazania przesłanek wzbogacenia.

W ramach pierwszej podstawy skarżący zarzucił:

- naruszenie art. 65 k.c. przez uznanie, że strony nie ustaliły w umowie istnienia wierzytelności w dniu jej zawierania („wierzytelność przysługująca”),
- naruszenie art. 512 k.c. przez uznanie, że spełnienie świadczenia do rąk cedenta po zawiadomieniu dłużnika o przelewie jest skuteczne,
- naruszenie art. 405 i 414 k.c. przez nieuwzględnienie roszczenia o bezpodstawne wzbogacenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Okolicznością bezsporną między stronami był przelew wierzytelności (umowa z 21 marca 2003 r.) ograniczony do wynagrodzenia strony powodowej z tytułu realizowania umowy o podwykonawstwo. W ramach tych twierdzeń strony powodowej zawartych w pozwie Sąd Apelacyjny nie poszukiwał i nie analizował innych wierzytelności istniejących między Spółką „M.(...)” a pozwaną. Ich istnienie oraz

wykonywanie nie miało znaczenia dla roszczenia będącego przedmiotem rozpoznania w tej sprawie. Prawidłowa i zgodna z umową była ocena, iż przelew dotyczył wierzytelności niewymagalnej w stosunku między cedentem a cesjonariuszem. Dokonanie przelewu dopuszczalne jest również w stosunku do wierzytelności niewymagalnych a nawet przyszłych. Sąd Apelacyjny trafnie zwrócił jednak uwagę na konieczność wykazania w procesie, czy umowa cesji dotyczyła wierzytelności przyszłej w stosunku między cedentem a inwestorem (pозwaną), czy wierzytelności istniejącej. Przelew wierzytelności przyszłej nie podlega bowiem skutkom wynikającym z art. 512 k.c. (wyrok z 30 stycznia 2003 r., V CKN 345/01, OSNC 2004/4/65), rzeczą powoda jest wykazanie w jakiej wysokości jest wymagalna w chwili wystąpienia z powództwem. Tymczasem Sąd Okręgowy formułując słuszne twierdzenia co do skutków przelewu nie zwrócił uwagi na konieczność wykazania w procesie w jakiej wysokości wierzytelność nabyta nabrała cechy wymagalności, zwłaszcza gdy doszło do sporu między inwestorem a wykonawcą o należyte wykonanie umowy. Kasacja nie przytacza podstawy przekonującej, że ocena Sądu Apelacyjnego o niesprostaniu obowiązkowi udowodnienia roszczenia (za wykonawcę, który nie był stroną procesu) dokonana została z naruszeniem zasad ustalania stanu faktycznego w sprawie gospodarczej.

Bezpodstawne jest również powoływanie się na naruszenie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, Domagając się spełnienia świadczenia umownego (art. 354 § 1 k.c.) powód nie może powoływać się na art. 414 k.c. dotyczący zbiegu roszczeń z kondykcji i odszkodowawczych. Dlatego kasacja podlegała oddaleniu (art. 393¹² k.p.c.).

O kosztach procesu na rzecz pozwanej, która wniosła odpowiedź na kasację orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 99 k.p.c.